

בנישואים פיקטיביים שנערכו במטרה להשיג אזרחות זרה, הסכנות המיידיות הן הגשת כתב אישום מצד המדינה, ביטול של אשרת העולה, ביטול האזרחות (במידה שהושגה על סמך ידיעות או פרטים כוזבים) ואף גירוש מהמדינה או קנס.

אישום מצד המדינה, ביטול אשרת העולה, ביטול האזרחות (במידה שהושגה על סמך ידיעות או פרטים כוזבים) ואף גירוש מהמדינה או קנס. להבדיל מנישואים פיקטיביים, גירושים פיקטיביים, מה שקרוי "על הנייר", נמצאים על הגבול הדק של עבירה פלילית. במקרה זה, בני הזוג מתגרשים באופן רשמי, אך ממשיכים לנהל את התא המשפחתי שלהם כפי שהיה לפני הגירושים, ללא כל שינוי. אז למה להתגרש? כדי להשיג יעדים מסוימים, בדרך כלל כלכליים. למשל: שמירה על נכסי המשפחה במצב של פשיטת רגל או מפני גורמים כמו נושים, מאהבת, תביעות נזיקות וכו'. יותר ויותר אנשים, ואנשי עסקים בפרט, מתגרשים פיקטיבית כדי לתת לעצמם יתרון עסקי ולחמוק מתשלום חובות לנושים.

כמובן שיש בכך מצג שווא כלפי הנושים, אך באופן עקרוני - הדבר מטופל בערכאות האזרחיות ולכן לא טומן בחובו ענישה פלילית. נשמע פחות חמור בכל זאת? תחשבי שנית. כשמכריזים על גירושים פיקטיביים, קיים צורך לערוך גט נוסף כדי להתגרש באופן אמיתי וסופי מכן הזוג, אבל זה אומר שבמסגרת החיובים שבהם את נושאת ביחד עם בן זוגך מעצם היותכם נשואים כחוק, תחויבי להיות שותפה גם לחובותיו ויכול להיות שאף יוטל עליכם קנס בגין ניסיון להטעיה או להברחת כספים או נכסים. כדי להימנע ממצב של גירושים פיקטיביים, חשוב ביותר לתכנן ולנהל נכון את הכספים והנכסים במשפחה ולדאוג מראש לעריכת הסכם ממון, לשינוי תקנון החברה המשפחתית (אם מדובר בכזו), לניהול נכון של העברת החברה מדור לדור, לניהול נכון של קרנות השקעות ועוד.

פתרונות אלה ואחרים יכולים להינתן בהתאם למצב המשפחה בעזרת ייעוץ מקצועי מתאים, כך שאל תאמרי נואש ואל תבחרי בפתרון פיקטיבי. בוודאי ובוודאי לאור העובדה שבתי המשפט מוקיעים את הנישואים והגירושים הפיקטיביים, וכמובן שאינם מאפשרים כי אלה ישמשו כמקור מפלט לחייבים מפני נושים. באחד המקרים בעבר ביטל בית המשפט העברת דירה לאשה במסגרת גירושים פיקטיביים, וקבע כי החובות לנושים ישולמו על ידי שני בני הזוג. מנגד, כאשר בני הזוג נערכו זמן רב מראש, וערכו הסכם ממון המסדיר את יחסיהם המשפטיים, נדחו טענות הנושים נגד הסכם הממון. כך למשל, במקרה שבו בעל העניק לאשה במסגרת הסכם גירושים שני נכסי נדל"ן - דירה ומחסן ששימש את העסק של הבעל. מצבו הכלכלי של הבעל היה רעוע והיו לו נושים רבים, שטענו בבית המשפט כי הנכסים הוענקו לאשה במסגרת הסכם גירושים פיקטיבי ולכן ניתן לעקלם. עם זאת, בית המשפט קיבל את טענות האשה וקבע כי על הנושים להסתמך על ראיות משמעותיות, ואלה - התברר - לא היו.

בשורה התחתונה: יש דרכים חוקיות להסדיר את מעמדו של תושב זר בארץ או לחלופין לשמור על הנכסים שלך ושל בן זוגך, ושווה להתייעץ לפני שאת עושה צעד שאת עלולה להתחרט עליו אחר כך. ■

צילום: SHUTTERSTOCK

מתגרשת על הנייר? תשלמי מחיר יקר

גירושים ונישואים פיקטיביים נראים לפעמים כמו פתרון נוח "ללא נפגעים": כשהבעל נקלע לחובות ואתם "נפרדים" ומנסים להציל את הנכסים המשותפים ומעבירים אותם על שמך; או כשאת רוצה להינשא לחבר מחו"ל, רק כדי שיקבל אזרחות ישראלית. אבל לפני שאת בוחרת בדרך זו, קיראי למה כדאי לך לוותר על הרעיון

מאת: עו"ד שירי מלכה, מומחית לדיני משפחה וירושה וחברות משפחתיות

בהליך שהתקיים לאחרונה בבית הדין לעבודה נדונה סוגיית העברת הזכויות הפנסיוניות של גבר שנפטר לבת זוגו או לגרושתו. האיש כאמור התגרש, הכיר בת זוג חדשה וחי איתה ביחד שנים רבות. כיממה לפני שנפטר ממחלת הסרטן שבה לקה עם השנים, בעודו שוכב על ערש דווי במיטתו בבית החולים - הפצירה בו גרושתו להינשא לה מחדש, תוך שהיא מנצלת את העובדה כי אינו מודע למעשיו ומתוך כוונה לזכות בזכויות הפנסיוניות ובהטבות אחרות הנלוות למעמדה של אלמנה, אלא שבת זוגו של המנוח תבעה את האשה בטענה כי נישואיה לכן זוגה היו פיקטיביים. כמוה, ולאחר שהוצג חומר הראיות, קבע בית הדין כי מדובר בנישואים "למראית עין". שאינם עונים על התנאים המינימליים הנדרשים לצורך היותם כאלה: קשירת גורלם של בני הזוג, חיים משותפים והקמת מסגרת משפחתית. כמו כן, קבע בית הדין כי נישואים בין בני זוג נועדים להקמת תא משפחתי שבמסגרתו יחיו זה לצד זה בחיים של שיתוף ואחווה, והרי שברור שבמקרה זה - לא זו היתה הכוונה.

במקרים של נישואים פיקטיביים שנערכו במטרה להשיג אזרחות זרה, הסכנות המיידיות הן הגשת כתב

בסרטים ובסדרות טלוויזיה אנחנו נתקלות פעמים רבות ב"גירושים פיקטיביים" או "נישואים פיקטיביים", המלווים כמעט תמיד בסצינות משעשעות - אבל אם עוברת לך בראש מחשבה לנקוט בצעד כזה בעולם האמיתי, מסיבה זו או אחרת, כדאי שתדעי היטב למה את נכנסת ובמה את מסכנת את עצמך.

ישראל הפכה בשנים האחרונות ליעד נחשק עבור מהגרים רבים, שבאמצעות נישואים פיקטיביים - הנחשבים לעבירה פלילית - משיגים אזרחות ישראלית. אבל לא רק. מטרת נישואים מסוג אלה היא גם לאפשר לשני בני הזוג או לאחד מהם להנות מזכויות שניתנות רק לבני זוג נשואים, כולל קבלת זכויות סוציאליות פנסיוניות ופנסיה תקציבית מהמדינה. אם ניקח לדוגמה את מטרת השגת האזרחות הזרה, שלשמה מתקיימים מרבית הנישואים הפיקטיביים, הרי שהאזרחות יוצרת קשר בעל חשיבות בתחומי משפט נרחבים בין האדם לבין מדינתו. מבחינת האזרח, יש בכך כדי להעניק לו זכויות, כוח וחסיונות בעניינים שונים ומגוונים. האזרחות גם קשורה בזכות הצבעה בבחירות, ביכולת לשאת במשרות ציבוריות שונות, בסמכות בתי המשפט, בענייני הסגרה ועוד.